

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Середньомісячна номінальна заробітна плата у 2008р. становила 1806 грн. та перевищила на 33,7% відповідний показник у попередньому році (це є найвищий темп зростання показника за останні 3 роки) й майже втричі прожитковий мінімум для працездатної особи, що діяв у грудні (669 грн.).

Висновки. Таким чином, за результатами проведеного дослідження стану ринку праці України, можна зазначити про зростання глибини і швидкості вихідних трудових потоків.

Навантаження незайнятого населення порівняно з 2007р. зросло майже вдвічі та на кінець 2008р. становило 96 осіб на 10 вільних робочих місць (вакансій). Зниження потреби в працівниках на заміщення вільних робочих місць у грудні 2008р. у порівнянні з відповідним місяцем 2007р. спостерігалось в усіх видах економічної діяльності.

Наявність структурної диспропорції між попитом на робочу силу та її пропозицією за професіями є фактором, що обмежує можливості працевлаштування безробітних та задоволення потреб роботодавців у працівниках. У 2008р. порівняно з попереднім роком спостерігалось зростання мобільності робочої сили. Коефіцієнт валового обороту робочої сили (відношення кількості прийнятих і вибулих до середньооблікової кількості працівників) становив 61,1% проти 60,4% у 2007р. Зростання показника відбулось через збільшення (на 2,1 в.п.) рівня вибуття працівників.

Вхідний потік в свою чергу суттєво зменшився на 1,4 в.п. При цьому тільки протягом жовтня–грудня 2008р. з підприємств звільнилось 1166,4 тис. осіб, або 10,4% середньооблікової кількості штатних працівників, що на 4,1 в.п. менше, ніж було прийнято у цьому періоді. Переважна більшість працівників (87,9%), як і в 2007 році, залишила робочі місця за власним бажанням. Кількість працівників, вивільнених у зв'язку зі скороченням штатів, зменшилась на 9,0%, а її частка по відношенню до середньооблікової кількості штатних працівників – на 0,1 в.п. Використання робочої сили у 2008р. характеризувалося значним збільшенням обсягів вимушеної неповної зайнятості, в основному протягом останнього кварталу. Кількість працівників, які з ініціативи адміністрації були переведені на скорочений робочий день (тиждень), у 2008р. порівняно з попереднім роком збільшилась в середньому по економіці та у промисловості в 2,4 рази. На 41,8% зросла кількість працівників, яким надавались вимушені адміністративні відпустки, у промисловості – на 14,9%.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Дані сезонно не скориговані, їх джерело – інтернет-сторінка Євростату: <http://www.europa.eu.int/comm/eurostat> (станом на 20.03.2009р.)
2. Інтернет-сторінка Євростату: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>.

РЕЗЮМЕ

В статті визначено провідні фактори, що обумовлюють інтенсивність трудових потоків під впливом сучасного стану національного ринку праці і соціально-економічних процесів в Україні. В роботі обґрунтовано тенденції подальшого зростання глибини і швидкості вихідних трудових потоків

Ключові слова: ринок праці, соціально-економічні процеси в Україні, інтенсивності трудових потоків

РЕЗЮМЕ

В статье выявлены ведущие факторы, обуславливающие интенсивность трудовых потоков под влиянием современного состояния национального рынка труда и социально-экономических процессов в Украине. В работе выявлены тенденции дальнейшего роста скорости и интенсивности трудовых потоков.

Ключевые слова: рынок труда, социально-экономические процессы в Украине, интенсивности трудовых потоков

SUMMARY

In article the leading factors causing intensity of labour streams under influence of a state of the art of a national labour market and social and economic processes in Ukraine are revealed. In work tendencies of the further growth of speed and intensity of labour streams are revealed.

Keywords: labor market, socio-economic processes in Ukraine, the intensity of labor flows

ЕКОНОМІКО – СТАТИСТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ ФАКТОРІВ ІНВЕСТИЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Нефьодова Ю.В., ст. викладач кафедри інвестиційного менеджменту Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган – Бараноського

Постановка проблеми. Активізація інвестиційної діяльності, на сучасному етапі розвитку України, є однією з головних умов успішних ринкових перетворень та економічного росту нашої держави. В умовах фінансової кризи важливими є якісні зрушення в економічних процесах галузей, що випускають продукцію широкого вжитку, до яких, зокрема, відноситься легка промисловість. У зв'язку з цим, набувають особливої актуальності питання, пов'язані з вивченням особливостей формування сприятливих умов інвестиційного середовища для підвищення ефективності функціонування підприємств легкої промисловості.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Різні аспекти розвитку цієї галузі розглядаються в наукових працях А.П. Гречан, І.В. Колос, І.М. Кулініч, О.А. Луговського, Л.А. Лякович, Ю.В. Махнорілова, Г.Г. Савінова, В.Ф. Столярова, Ю.В. Чорного, Ю.Ю. Ямко та ін. Разом з тим методичні питання аналізу впливу основних факторів на ефективність діяльності підприємств легкої промисловості розглянуті недостатньо.

Виділення невирішеної проблеми. На результативність діяльності підприємства діє ціла низка факторів інвестиційного середовища. Урахування їх сукупного впливу є складною задачею, адже окрім їх різновекторного спрямування, існують складності від добору показників, які характеризують ці фактори, та їх простого статистичного обрахування до формалізації форми взаємозв'язку.

Результати дослідження. За даними статистичної звітності 18 підприємств легкої промисловості Донецької області 16 підприємств мають або збитки або нульову рентабельність.

Існує припущення, що переважна більшість підприємств приховують від державних органів реальні величини прибутків, адже виглядає економічно не доцільним продовжувати протягом багатьох років збиткову діяльність (відзначимо, що майже всі підприємства є приватизовані!).

Більш глибоке вивчення діяльності підприємств з точки зору ефективності їх функціонування дозволяє виконати широко вживаний фінансовий аналіз. За відомою методикою розраховуються основні показники ліквідності балансу, фінансової стійкості підприємства, ділової активності, ринкової стійкості.

Виходячи з результатів аналізу фінансових коефіцієнтів, можна зробити такі висновки:

по-перше, виходячи з коефіцієнтів ліквідності, переважна більшість підприємств легкої промисловості є неліквідними. Коефіцієнт абсолютної ліквідності є найбільш жорстким критерієм платоспроможності й ліквідності підприємства і показує, яку частину короткострокової заборгованості воно може погасити в поточний момент або найближчим часом. Теоретично достатнім вважається, якщо коефіцієнт абсолютної ліквідності 0,2–0,35. Це означає, що підприємство на 20–35 % може в поточний момент погасити всі свої короткострокові борги, і платоспроможність його є нормальною. Такий показник ще називають коефіцієнтом платоспроможності. Демонструючи загальну тенденцію до зниження коефіцієнта абсолютної ліквідності, близькі до нормативних значень мають лише 5 із 18 досліджуваних підприємств. Показник загального коефіцієнта ліквідності вимірює загальну ліквідність і показує, якою мірою поточні

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РАЗВИТТЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

кредиторські зобов'язання забезпечуються поточними активами, тобто скільки грошових одиниць поточних активів припадає на одну грошову одиницю поточних зобов'язань. Теоретичне значення цього показника — 1,5—2,5. За світовим досвідом це співвідношення має бути > 2. У країнах з розвинутою ринковою економікою цьому відношенню поточних активів до поточних зобов'язань приділяється особлива увага у разі оцінювання поточної ліквідності підприємства;

по-друге, відносно показників ділової активності можна зазначити про таке: підприємства зі спрощеною системою оподаткування мають значення показників, що у разі перевищують аналогічні показники першої групи підприємств на загальній системі оподаткування. Цей факт можна пояснити такими моментами: підприємства із спрощеною системою оподаткування мають відносно менший основний капітал, або працюють на орендованому обладнанні, на таких підприємствах майже відсутнє накопичення на складі готової продукції;

по-третє, підприємства обох груп демонструють низькі показники фінансової стійкості (наприклад, коефіцієнт фінансування близький до норми (2) мають лише 3 із 18 підприємств, при чому 2 із 3- це підприємства із спрощеною системою оподаткування), що негативно демонструє інвестиційну активність;

по-четверте, підприємства із спрощеною системою оподаткування мають узагалі вищі показники рентабельності (за чистим прибутком, активів (інвестицій), виробничих фондів (у рази!))

У цілому можна дійти висновку, що спрощена система оподаткування на приватних малих підприємствах дозволяє більш ефективно функціонувати підприємствам. При чому неабияку роль відіграє маневреність малих підприємств за рахунок мінімізації вартості основного капіталу.

За допомогою економіко-математичних методів побудуємо модель залежності прибутку підприємства від низки факторів.

Звичайно вважається, що модель - це використовуваний для прогнозування й порівняння інструмент, що дозволяє логічним шляхом спрогнозувати наслідки альтернативних дій і досить упевнено вказати, яким з них віддати перевагу. У певних рамках модель може служити також ефективним засобом спілкування й осмислення дійсності, навчання й тренажу, засобом постановки експериментів, інструментом прогнозування й управління.

Побудова моделі у даній роботі проводилася прямим покроковим методом.

На першому етапі паралельно крок за кроком будувалися дві моделі з кількісними факторними змінними: адитивна й мультиплікативна. На кожній ітерації покрокового методу виконувалися наступні дії: методом найменших квадратів оцінювалися значення параметрів моделі (з використанням пакета електронних таблиць Microsoft Excel), аналізувалися статистична значущість коефіцієнта змінної, введеної на даній ітерації, і значення скоректованого коефіцієнта множинної детермінації. Якщо виявлялося, що зміну варто вводити в модель, то проводився аналіз залишків на наявність викидів. Спостереження, що відповідають залишкам, класифікованим як викиди, видалялися. Для спостережень, що залишилися, оцінювалися значення коефіцієнтів регресії, після чого переходили до наступної ітерації.

У результаті були побудовані дві моделі, у які ввійшли чотири кількісні змінні. Порівняння отриманих моделей показало, що адитивна модель має кращі показники адекватності, зокрема більше високий коефіцієнт множинної детермінації, ніж мультиплікативна модель.

Результат виконання першого етапу можна представити в наступному вигляді:

$$y = -10,35 - 0,83x_1 + 6,44x_2 + 0,32x_3 - 0,63x_4 \quad (1)$$

де:

y - прибуток, тис. грн.;

x_1 - кредиторська заборгованість, тис. грн.;

x_2 - дебіторська заборгованість, тис. грн.;

x_3 - виручка від реалізації, тис. грн.;

x_4 - операційні витрати, тис. грн.

Дане лінійне рівняння виконано методом найменших квадратів, відповідно величини перед x -факторами показують на скільки одиниць свого виміру зміниться y , якщо x -фактор збільшиться на одиницю свого виміру. При цьому, аналіз множинної регресії передбачає, що решта всіх чинників також впливає на прибуток, але не міняється, тобто вони є зафіксованими. Так, якщо кредиторська заборгованість збільшиться на 1 тис. грн., прибуток зменшиться на 0,83 тис. грн. (можна говорити, що умови кредитування для легкої промисловості дуже жорсткі). Окрім цього існує значне дебіторське навантаження (x_2). Джерелом покриття дебіторської заборгованості є вилучені з обороту власні засоби. Виходячи з цього, можна припустити, що на даний момент в легкій промисловості склалася ситуація, при якій розрахункові схеми із споживачами провокують накопичення заборгованості (дебіторської заборгованості) і відповідно, зниження рівня прибутковості підприємств легкої промисловості. Ця теза може підтверджуватися тим, що коефіцієнт чинника - дебіторська заборгованість (x_2) значно (у 20 разів) перевищує коефіцієнт чинника - виручка від реалізації (x_3) (6,44 / 0,32) (таким чином, можна стверджувати про недосконалість існуючої системи розрахунків і необхідності її вдосконалення).

Важливе значення має позитивний вплив чинника x_3 - виручка від реалізації, який представлений в моделі як значущий позитивний чинник (при збільшенні виручки на 1 тис. грн., прибуток збільшується на 0,32 тис. грн.). Операційні витрати (x_4) мають зворотний вплив на величину прибутку, збільшення їх на 1 тис. грн. зменшує прибуток на 0,63 тис. грн. (пояснити цей факт можна припущенням про переважання екстенсивного методу нарощування виробництва у легкій промисловості, що, у свою чергу збільшує, операційні витрати і знижує прибутковість підприємств). Такий висновок дає змогу запропонувати впровадження інтенсивних моделей розвитку виробництва на основі модернізації виробництва, тобто важливою передумовою збільшення прибутковості є активізація інвестиційно - інноваційної діяльності, запорукою якої є стан інвестиційного середовища.

Адекватність побудованої моделі можна визначити, проаналізувавши залишки моделі за допомогою спеціальних статистичних тестів. Залишки обчислюються як різниця між фактичними значеннями результуючої змінної y і значеннями цієї змінної, обчисленими за допомогою моделі.

Щоб перевірити, чи має розподіл залишків невинуватий характер, використано статистичний тест Дарбіна-Уотсона. Результати проведення цього тесту показали відсутність автокореляції в побудованій регресійній моделі. А це, у свою чергу, підтвердило наші припущення про включені в модель фактори.

Кількісним показником адекватності також служить коефіцієнт детермінації R^2 , що показує частку дисперсії, що пояснює даною моделлю в загальній дисперсії. Для отриманої моделі коефіцієнт детермінації дорівнює 0,971. Таким чином, отримана модель (1) приблизно на 97,1 % пояснює зміну величини прибутку, що є досить непоганим показником. Ми врахували також той факт, що наявність у моделі великої кількості факторів може викликати необґрунтоване зростання коефіцієнту детермінації. Для усунення цього недоліку розраховується скоректований коефіцієнт детермінації (нормований R^2), у нашому випадку він дорівнює 0,943, тобто за рахунок виправлення величини коефіцієнта детермінації істотно не зменшилася.

Крім цього, нами були перевірені гіпотези про статичну значущість коефіцієнтів у рівнянні регресії (1). Всі коефіцієнти виявилися статистично значимими.

Побудована модель пройшла апробацію на ПП «Центр ділової інформації». Удалося домогтися величини середньої помилки апроксимації адитивної моделі множинної лінійної регресії (1) на рівні 3,07 %, що є непоганим результатом. Для перевірки моделі був проведений розрахунок величини прибутку (збитків) на період з 01.01.2007 р. по 01.01.2009 р. на основі отриманого рівняння. При цьому середнє квадратичне відхилення склало 374,1 тис. грн.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Кінцевим продуктом наших досліджень є модель, що дозволяє розрахувати величину прибутку підприємства по його характеристиках, одержувати так званий точковий прогноз. Тобто на основі складеної моделі можна прогнозувати та прораховувати різноманітні моделі розвитку за умови зміни одного із факторів. Причому, отримана при цьому величина прибутку є найбільш імовірною, тому що вплив випадкових факторів зменшено. Точність цієї оцінки залежить від двох факторів: вірогідності й репрезентативності бази даних і адекватності моделі. Крім точкового, можна обчислити інтервальний прогноз величини прибутку підприємства. Для цього розраховується числовий інтервал, у який з певною, досить високою ймовірністю, попаде більшість значень величини прибутку (збитку). Маючи такий інтервальний прогноз, експерт одержує нижню й верхню границі величини прибутку (збитку).

Висновки та пропозиції. Побудова регресійних моделей - тривалий і трудомісткий процес. Дуже рідко перша обрана специфікація залежності дає гарні по всіх параметрах результати. Звичайно доводиться поступово підбирати формулу зв'язку й склад факторних змінних, аналізуючи на кожному етапі якість отриманої залежності. Аналіз якості обов'язково повинен включати крім розрахунку статистичних показників і критеріїв адекватності ще й аналіз логічного змісту отриманого рівняння регресії. А саме, чи дійсно значимими виявилися факторні змінні, важливі з погляду теорії; позитивні або негативні коефіцієнти, що показують напрямок впливу цих факторів; чи потрапили розраховані значення коефіцієнтів регресії в передбачувані по теоретичних міркуваннях інтервали. Процес побудови регресійних моделей - це мистецьке балансування між економічною теорією, доступністю даних, попередніми ідеями, заснованими на логічних і теоретичних припущеннях, і, звичайно, статистичною теорією.

РЕЗЮМЕ:

У статті розглянуто вплив економіко – статистичних факторів інвестиційного середовища. Проаналізовано принципові підходи до дослідження впливу факторів інвестиційного середовища на ефективність функціонування підприємства.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційне середовище, інвестиційні процеси.

РЕЗЮМЕ

В статье рассмотрено влияние экономико – статистических факторов инвестиционной среды. Проанализированы принципиальные подходы к исследованию влияния факторов инвестиционной среды на эффективность функционирования предприятия.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная среда, инвестиционные процессы.

RESUME

The article considers the influence of economic - the statistical factors of the investment environment. Analyzed the fundamental approaches to the study of the influence factors of the investment environment on the performance of the enterprise.

Key words: investment, investment environment, investment processes.

АНАЛИЗ ОБЪЕМА И СТРУКТУРЫ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В УКРАИНЕ

Никешина Н.В., аспирант кафедры „Международная экономика” Донецкий национальный университет

Постановка проблемы. Современная экономика не может успешно развиваться без иностранных инвестиций. Иностранные инвестиции становятся одним из решающих факторов всей экономической политики многих государств. Без инвестиций не возможны современное создание капитала, обеспечение конкурентоспособности товаропроизводителей на внешних и внутренних рынках. Процессы структурного и качественного обновления мирового товаропроизводства и рыночной инфраструктуры происходят исключительно за счет инвестирования. Чем интенсивней оно осуществляется, тем быстрее происходит воспроизводственный процесс, тем активнее происходят эффективные рыночные преобразования. Проблема привлечения ПИИ приобретает особую актуальность в условиях кризиса.

Анализ последних исследований и публикаций. Эмпирические исследования взаимозависимости импорта капитала, экономического роста и его детерминант рассматриваются в работах Э.Боренштейна, Б.Босуорта, М.Дули, У.Стирала, Р.Левина, Р.Лукаса, М.Коллинз, А.Моди, М.Фельдштейна, Б.Эйкенгрин и др.

Выделение нерешенной проблемы. Остаются недостаточно исследованными вопросы применения общих выводов к проблемам эффективного участия в международном движении капитала конкретной страны.

Цель научной статьи. Цель исследования – анализ текущей ситуации и обоснование принципов участия Украины в международном движении капитала, а именно его импорта, и разработка механизмов их реализации.

Результаты исследования. Роль инвестиций важна для любой страны, так как создаются благоприятные условия обновлять и развивать все необходимые отрасли народного хозяйства, повышать эффективность производства и выпускать конкурентоспособные товары, которые в конечном итоге реализуются на внутреннем и внешних рынках.

Как свидетельствует опыт, основной объем инвестиций поступает в регионы с относительно развитой инфраструктурой, где местные власти обеспечивают активную поддержку зарубежным инвесторам в форме консультаций, распространения информации, поиска партнеров, разработки и реализации инвестиционных проектов.

Так, по данным Госкомстата, общий объем ПИИ в Украину в 2009 г. составил 35723,4 млн. долл. США. Это превышает аналогичный показатель 2008г. в 1,2 раза или на 6180,7 млн. долл. США. Анализ динамики ПИИ показал, что ежегодно в среднем за 2000-2009гг. поступление иностранных инвестиций в Украину увеличивалось в 1,3 раза или на 3604 млн. долл. США, а на каждый процент прироста иностранных инвестиций в среднем приходилось 112 млн. дол. США (рис.1).

В 2009г. инвестиции в Украину поступали более чем из 112 стран мира в числе которых доля стран Европы составляет около 80%. Основными инвесторами украинской экономики являются: Кипр – 8593 млн. дол. США (21,3%). Возможно, за этим притоком капитала стоят украинские предприниматели, которым выгоднее инвестировать в Украину через Кипр — оффшорную зону и страну-члена ЕС. Таким образом бизнесмены уходят от налогообложения и выводят капиталы из-под действия украинского законодательства, т.к. при репатриации дивидендов из Кипра налоги в Украине не платятся, это позволяет бизнесменам избежать налогообложения, а потом представить эти деньги как инвестиционные средства. Кроме того, активными инвесторами являются Германия – 6613 млн. дол. США (16,5%), Нидерланды – 4002 млн. дол. США (10%), Российская Федерация – 2675 млн. дол. США (6,7%), Австрия – 2604 млн. дол. США (6,5%), Объединенное Королевство – 2376 млн. дол. США (5,9%), Франция – 1640 млн. долл. США (4,1%), США – 1387 млн. дол. США (3,5%), Виргинские острова (Британия) – 1371 млн. дол. США (3,4%).